

ÇEŞİTLİ NEDENLERLE UYUMUNU KAYBETMİŞ OLAN BÖLÜMLÜ PROTEZ DESTEĞİ DİŞLER ÜZERİNE KRON YAPIM TEKNİĞİ

Yavuz BURGAZ*

Kliniklerimizde karşılaştığımız problemlerden biri de çeşitli nedenlerle destek dişlerin harab olduğu bölümlü protezlere uyan kron yapımıdır. Mevcut protezin kroşesine uyum sağlayan yeni bir kron restorasyonu ile bölümlü protez kadar destek dışında kullanım süresi uzatılabilmektedir (1, 2, 3, 4, 5, 6,7, 8).

Destek diş üzerinde kron endikasyonu sadece kırılma, pulpal hasar veya çürük dolayısı ile değil, protezin tutuculuğu, kroşelerin etkinliklerinin yeniden kazandırılmasında da önemlidir. Bu sorunla bazı durumlarda yeni yapılan protezlerde de karşılaşılabilmektedir. Örneğin yeterli tutucu yüze sahip olmayan bölümlü protezler tutuculuğun olmaması nedeni ile fonksiyon dışında kalabilmekte ve bu destek dişlere kron yapımı ile tutucu yüzler kazandırmak gerekebilmektedir (5, 6, 7, 8).

Muhakkakki en ideal sonuçlar yeni bir kron yapımını takip eden yeni bir bölümlü protez yapımı ile elde edilir. Fakat ağızda çeşitli yönlerden yeterli bir bölümlü protezin mevcudiyeti, gitgide daha önem taşıyan ekonomik koşullar ve hatta hastanın mevcut protezinden memnuniyeti gibi faktörler bu tür uygulamalara değer kazandırmaktadır (8).

Böyle bir işleme başlamadan önce mevcut protezin ve destek dokuların ve dişlerin çok dikkatli olarak değerlendirmesi yapılmalıdır. Yeni bir proteze desteklik yapacak yeni bir kron yapımı mı yoksa mevcut kroşeye uyumlanacak kron restorasyonunun mu uygun olacağına karar vermek için şu kriterlere dikkat edilmelidir (2, 3, 8) :

1. Protezin Yaşı ve Durumu (8) :

(*} Yrd. Doç. Dr., G.Ü. Dişhekimliği Fakültesi.

Genellikle aşınmış veya yıpranmış olan okluzal restler, incelmış veya kopmuş kroşeler, ileri derecede aşınmış veya bozulmuş suni dişler ve uyumunu kaybetmiş bir kaide plağının mevcudiyeti bu konuda bize yardımcı olacaktır.

2. Destek Dokuların Durumu (8) :

Destek dişler etrafındaki kemik desteğinin kaybı, yumuşak dokuların durumu, çekim yada periodontal tedaviyi takib eden bir splint ve kron restorasyonunun seçimini gerektirir.

3. Protezin Planlaması (5, 8) :

Tutuculuk ve desteklik açısından planlamanın yeterli olup olmadığı değerlendirilmelidir. Örneğin marginal gingivanın hasarı veya lingual barın gömülmesi etkisiz veya yetersiz restlerin belirtisidir. Bu durumlar yeni protezler için de geçerli olabilir.

4. Uygulama Yapılacak Destek Diş Sayısı (2,4, 6, 7, 8) :

Birden fazla destek dişte çeşitli nedenlerle kron endikasyonu varsa, daha iyi bir sonuç alabilmek için yeni bir protez yapımı daha iyi olacaktır.

5. Estetik Nedenler (3, 8) :

Genellikle kroşeye uygun bir kron yapımı için değişik tekniklere göre bir veneer kron uygulamasından ziyade ful metal kronların yapımı tercih edilmektedir. Eski bir proteze yeterli tutuculuk özelliğinde estetik bir kron yapımı çok güçtür.

Ayrıca estetik özelliğini kaybetmiş protezlerde de kontrendikasyon mevcuttur.

6. Hastanın Memnuniyeti (8) :

Küçük planlama hataları veya problemlere rağmen hastanın protezden memnun olması yeni bir protez yapımını engelleyebilir.

7. Ekonomik Şartlar (1, 4, 7) :

Bir çok vakada ekonomik şartlar tedavinin yönünü tayin eden esas faktör olmaktadır. Diğer faktörler açısından uygun olmamasına rağmen geçici olarak mevcut proteze uyumlanacak bir restorasyonun yapımı gerekli olabilmektedir.

YAPIM METODLARI

Literatür incelendiği zaman bu konuda çok sayıda yapım tekniğinin olduğu dikkati çekecektir. Bunlar genellikle üç grup altında toplanabilir (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) :

1. Direkt Metod (1, 2, 4, 8),
2. Direkt İndirekt Metod (3, 6, 7, 8),
3. İndirekt Metod (5, 8).

1. Direkt Metod :

Kroşeye uyumlanacak kronun mum örneğinin klinikte hazırlanması esasına dayanan bu metotta mum örnek direkt olarak döküme alınarak gerekli tesviye ve polisajdan sonra ağıza uygulanmaktadır. Bu metotta ölçü alımı ve bunu takip eden laboratuvar işlemleri ortadan kalkmasına rağmen sıhhatli bir gingival uyum ve retantif konturların elde edilmesi çok güçtür. Bu tekniğin indirekt metoda göre en önemli avantajı partial protez, destek dişin modeli ve mum örnek arasındaki ilişkinin kaydına gerek olmamasıdır (1, 2, 4, 8).

Bu amaçla araştırmacılar mum örneğe desteklik sağlamak için kadmium gibi yumuşak metaller kullandıkları gibi, destek dişin orjinal ölçüsü içine otopolimerizan akrilik kullanarak kronun direkt örneğinin yapımını gerçekleştirmişlerdir. Bu araştırmacılardan Ewing, destek dişin preparasyonundan sonra kadmiumdan yapılmış hazır kronları dişe adapte etmiş ve gerekli düzeltmeleri mumla yaparak elde edilen örneğin dökümünü gerçekleştirmiştir. Gerekli tesviye polisajdan sonra ağıza uygulamıştır. Killebrevv ise destek dişlerdeki defektleri mumla doldurarak aldığı ölçü içine soğuk akrilik doldurarak ağıza uygulanmıştır (2, 4)

2. Direkt - İndirekt Metod :

Bu metodların direkt metottan farkı gingival margin ve konturların elde edilen model üzerine transfer edilen mum örnek üzerinde tamamlanmasıdır. Diğer bir ifade ile diş kesimi yapıp ölçü alındıktan sonra, aynı seansta kroşe ile kesilen dişin ilişkisi çeşitli yöntemlerle kayıt edilerek laboratuvara iletilmektedir. Elde edilen model üzerinde alınan kayıt rehberliğinde kron yapılmaktadır. Ayrıca Gavelis, Samani ve Mullich Henderson ve Steffel'in bu konuda çalışmaları vardır (3, 6,7,8).

3. İndirekt Metod :

Bu metod günümüzde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu metodun esasını ağıza doğru olarak konumlanmış olan protez ve destek diş preparasyonunun ilişkisinin doğru olarak kaydı ve laboratuvara intikali teşkil eder. Bu metodta protez kayıtlarla birlikte laboratuvara gönderilmekte, yapım süresince protez hastadan alınmaktadır. Bu konuda bazı araştırmacılar die ile kroşenin ilişkisinin tespiti için bölümlü protezle birlikte ful ark (tüm ağız) lastik menşeyli ölçüyü tavsiye ederken bazılarıda kroşeye bağlı akrilik koping veya inley mumu kullanarak kısmi bir kayıtlı yeterli görmektedir (8).

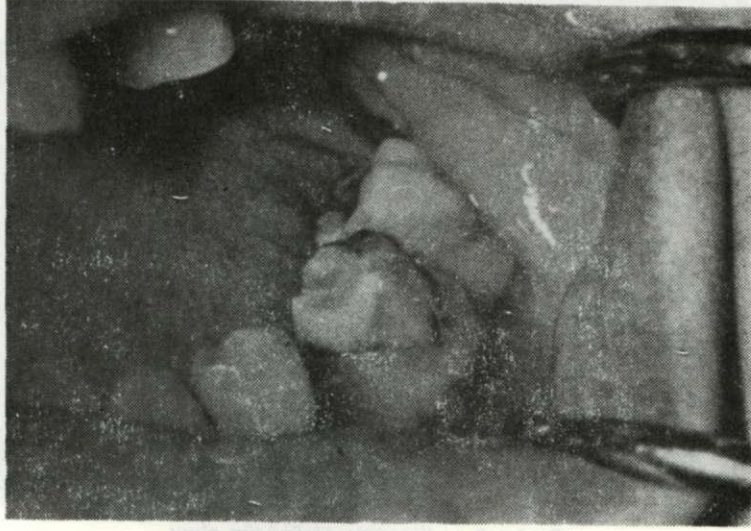
MATERYAL VE METOD

Çalışmamızda materyal olarak klinikte rutin olarak kullanılan ölçü maddeleri kullanılmıştır.

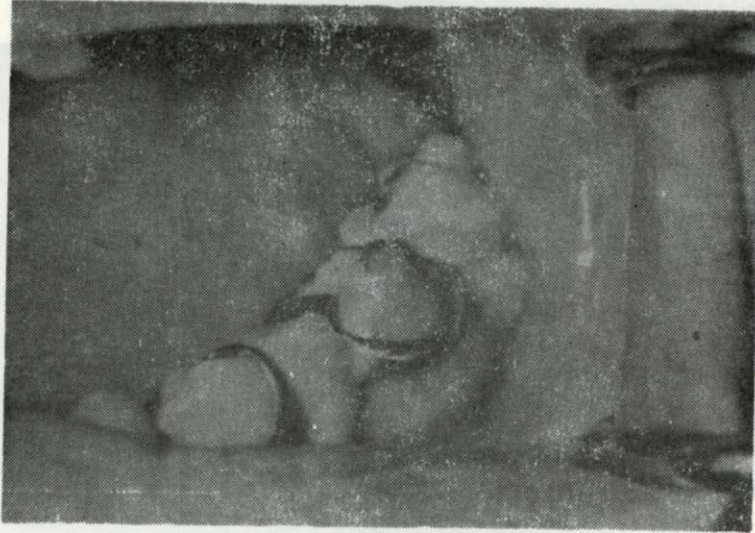
Metod olarak direkt indirekt metod uygulanmıştır. Uygulama 42 yaşında bir erkek hastanın alt 6 nolu dişi üzerinde izah edilmiştir. Hastaya kısa bir süre önce uygulanan alt bölümlü proteze desteklik yapan diş üzerindeki altın kron delindiği için kron endikasyonu konulmuş ve aşağıda anlatacağımız metod uygulanarak restorasyon tamamlanmıştır.

Destek dişin gerekli değerlendirilmeleri yapıldıktan sonra bilinen kurallara göre preparasyonu yapılmıştır (Resim 1-2). Burada dikkat edilecek husus kroşe ile destek diş arasında kron materyali için yeterli mesafenin temin edilmesidir. Daha sonra lastik menşeyli ölçü maddesi (macun kıvamı) örneğin optosil kullanarak kesimi yapılan destek diş üzerine uygulandı. Bölümlü protez konumuna göre ağıza takılarak kroşenin ölçüsü elde edildi (Resim 3).

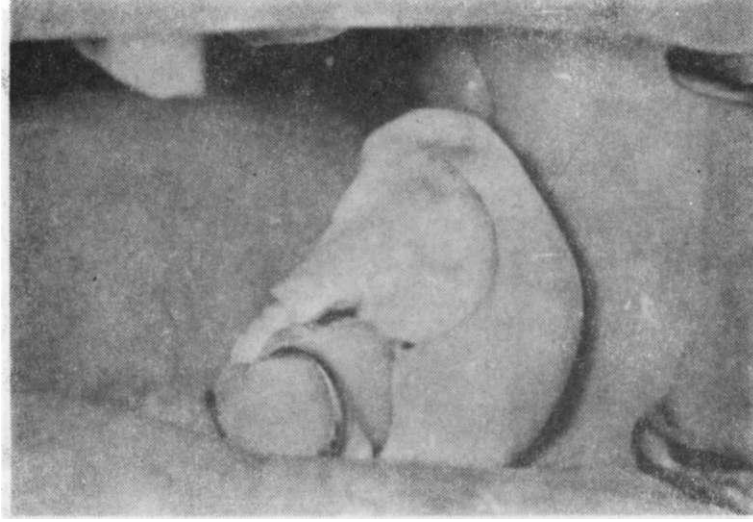
Bir bisturi yardımı ile kroşeler üzerine gelen fazlalıklar kaldırılarak ağızdan çıkartıldı. Bilinen usullerle retraksiyon ve bunu takiben tüm ağız lastik ölçü alındı, ve model elde edildi. Kroşenin ölçüsü, diğer bir deyimle indeksi kontrol edilerek diş eti ile temas eden edecek kısımlar kesilerek çıkartıldı. Böylece değişme ihtimali olan yumuşak doku teması ortadan kaldırıldı. Hazırlanan indeks model üzerinde konumuna göre yerleştirildi. Kola bölgesindeki açıklıklar mum ile dolduruldu. Daha sonra otopolimerizan akrilik kullanılarak indeks üzerin-

Resim 1 : Destek Diş kesimi

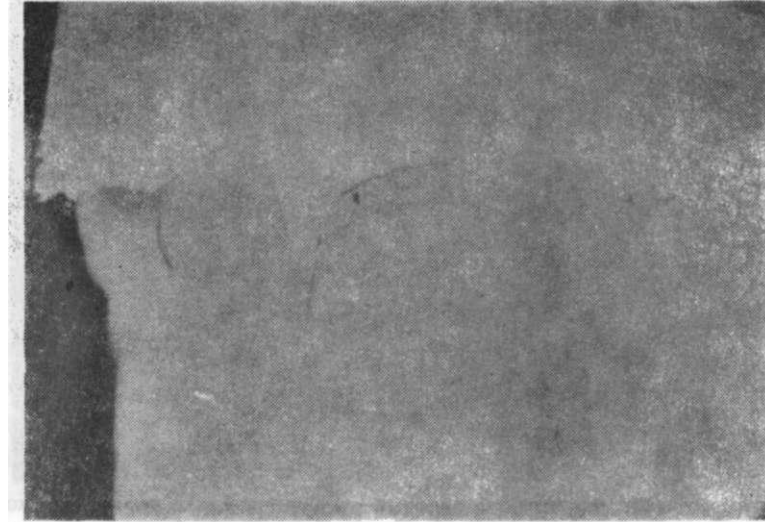

Resim 2 : Mevcut bölümlü protezin ağıza uygulanarak kesim boşluğunun kontrolü

Resim 3 : Kroşenin ölçüsünün alınması

deki kroşe yuvalarına tatbik edildi. Akrilik dişsiz bölgeye uzatılarak akrilik kroşe dublikatının stabilizasyonu temin edildi. Ölçü maddesi uzaklaştırılarak elde edilen kroşe örneğinin rehberliğinde destek diş üzerine yapılacak kronun modelajı yapılarak döküme sevk edildi (Resim 4, 5, 6). Gerekli yapılacak polisaj işlemlerinden sonra kron model üzerinde kontrol edilerek ağıza uygulandı (Resim 7, 8).

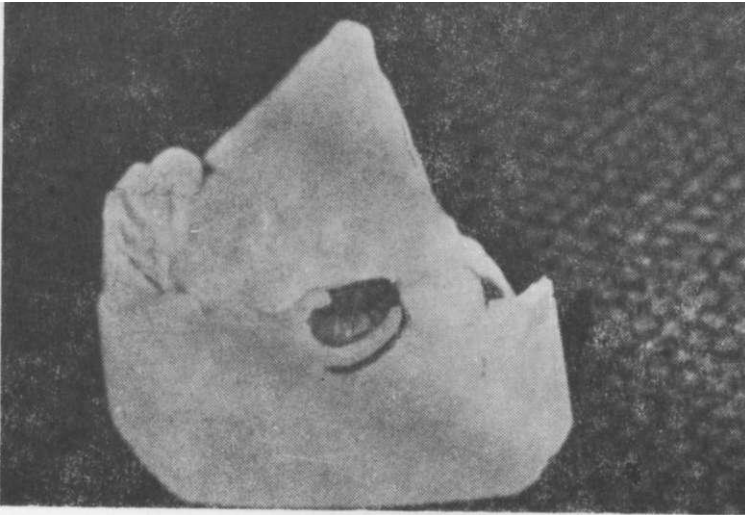

Resim 4 : Otopolimerizan akrilik ile kroşenin elde edilmesi

Yavuz BURGAZ

Resim 5 : Otopolimerizan akrilik kroşe örneđi

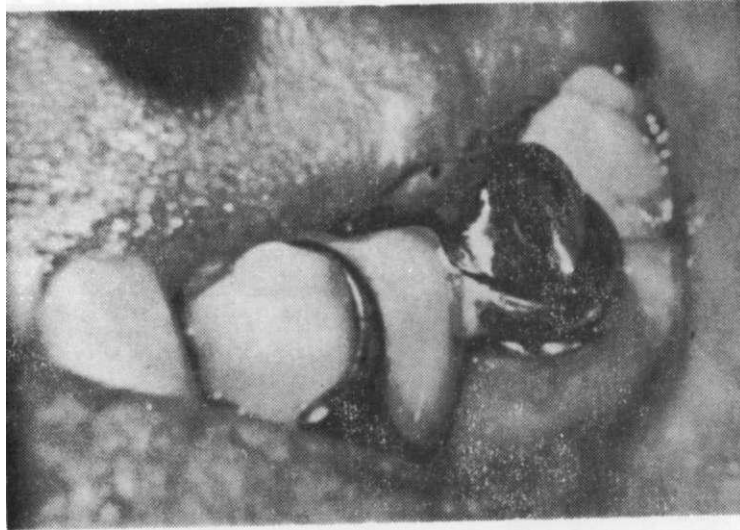

Resim 6 : Kronun mum modelasyonu

BÖLÜMLÜ PROTEZ DESTEĞİNE KRON YAPIM TEKNİĞİ

Resim 7 : Döküm tesviye ve polisaj işleminden sonra kronun ağıza uyumlanması

Resim 8 : Mevcut bölümlü protezin ağıza uygulanması

SONUÇ

Sonuç olarak bizi bu metodu uygulamaya yönelten faktörleri şöyle sıralayabiliriz :

1. Hastanın kron yapımı sırasında bölümlü protezini kullanması temin edilmektedir. Bu faktör, fonksiyonların devamı yanında özellikle öğretmenlik, spikerlik gibi mesleklerde ve estetiğe önem veren kişilerde son derece önemlidir.

2. İstenilen okluzal ilişki hastanın protezi laboratuvara gitmeden laboratuvar şartlarında elde edilerek marginal diş eti ilişkisi optimum seviyede elde edilebilmektedir.

3. Rehber düzlemler, rest yuvaları ve gerekli retantif konturlar elde edilebilmekte ve değerlendirilmesi yapılabilmektedir.

4. Son olarakta hastanın mevcut protezini uzun süre daha kullanması temin edilerek ekonomik açıdan yarar sağlanmaktadır.

Ö Z E T

Diş hekimliğinde karşılaşılan en önemli güçlüklerden biride ağızda uyumunu koruyan ve bir süre daha hizmet görebilecek olan bölümlü protezlere destek olan dişlerde herhangi bir nedenle kron endikasyonudur.

Bu amaçla uygulanan teknik, bir vaka üzerinde açıklanmıştır.

SUMMARY

The Technique of Crown Construction For Broken Down Partial Denture Abutments Bearing Clasp.

One of the most important difficulties in Dentistry is to construct full crown for broken down partial denture abutments.

In this article, the technique of crown construction is explained on one patient whose 1. molar tooth is broken down and bears clasp.

BÖLÜMLÜ PROTEZ DESTEĞİNE KRON YAPIM TEKNİĞİ

LİTERATÜR

- 1 — BARET D.A., PILLING L.O. : The Construction of Carious Clasp-Bearing Teeth, J. Prosteth. Dent. 15 : 309-311, 1965.
- 2 — EWING J.E. : The Construction of Accurate Full Crown Restoration For an Existing Clasp By Using A Direct Metal Patern Technique, J. Prosteth. Dent. 5 : 889-899, 1965.
- 3 — GAWELIS J.G.: Fabricating Crowns to Fit Clasp-Bearing Abutment Teeth, J. Prosth. Dent. 46 : 673-675, 1981.
- 4 — KILLBREW R.H.: Crown Construction For Broken Down Partial Denture Abutments, J. Prosteth. Dent. 11 : 93-94, 1961.
- 5 — Mc. Crackens Partial Denture Consturction, Prenciples and Tecnique, 4. Ed., St. Louis, 1973, The C.V. Mosby Co.
- 6 — SAMANI A., MULICK S.,C.: A New Crown for an Existing Removable Partial Prosthesis, Oint. Int. 4 : 35-40, 1979.
- 7 — SATO Y., FUSAYAMA T. : Eine Neue Methode, Inlays und Kronen Passend zu Vorhandenen Prothesen Herzustellen, Die Oint. Int. 9: 13-24, 1979.
- 8 — WWARNICK M. : Cast Crown Restoration for a Badly Involved Abutment to Fit an Existing Removable Partial Denture, Dent. Clin. N. Amer. 14(3) : 631-644, 1970.